

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Vol. 11, No. 1 (31), 2021

 [dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1400.11.1.9.7](https://doi.org/10.22516654.1400.11.1.9.7)

Structural Relationships between Family Functioning Dimensions and Family Hardiness among Married Students: Focusing on the Mediating Role of Self-efficacy

Received: 11 - 6 – 2021

Accepted: 11 - 9 - 2021

Chiyan Pardar

Ph.D. Student in Counseling, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Omid Moradi

Assistant Professor, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. O.moradi@iausdj.ac.ir

Hamzeh Ahmadian

Assistant Professor, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Bagher Sanaei Zaker

Professor, Family Counseling Department, Tehran Branch, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Abstract

Background: Family functioning through self-efficacy mediation might lead to the promotion and improvement of family hardiness among married students. The present study aimed to examine the structural relationships between family functioning dimensions and family hardiness among married students through the mediating role of self-efficacy. **Objective:** This study was quantitative and correlational. The statistical population of the study included all married students of universities in Sanandaj in 2019. Based on the targeted sampling method, 500 students (212 men and 288 women) were selected and they completed the scales of Family hardiness index (McCubbin, Thompson & McCubbin, 1986), family functioning (Epstein, Baldwin, & Bishop, 1983) and general self-efficacy (Jerusalem & Schwarzer, 1992). The data were analyzed using SPSS and AMOS software packages. **Findings:** The results showed that the hypothetical data model has a relatively good fit and family functioning has a positive and direct effect on family hardiness ($p < 0.05$). Also, family functioning with self-efficacy mediation has an indirect and significant effect on family hardiness ($p < 0.05$). **Conclusion:** The findings of this study, along with supporting the hypothetical model for family hardiness, provide a good model for the effect of self-efficacy as a mediating variable in the relationship between family functioning and family hardiness among married students. Accordingly, the dimensions of family functioning through self-efficacy mediation lead to the promotion and improvement of family hardiness among married students of universities in Sanandaj.

Keywords: *family hardiness, family functioning, self-efficacy*

Introduction

Family functions might affect the physical, emotional, and social health of family members, as the family is the first place where individuals' emotional bonds are formed, and the behavior of family members, whether violent, kind, or compassionate, is the basis. These family functions fundamentally shape the personality of family members (Torabian et al., 2020). The findings (Huang, 1995; Failla, Jones, 1991) indicate that there is a significant relationship between family functioning and family hardiness. Hardiness is a type of personality style that consists of a set of psychological traits (Sandvik et al., 2020) and is defined by using self-regulatory resources to evaluate, interpret and respond to healthy stressful stimuli (Sadeghifard et al., 2021). Studies have shown that hardiness plays an essential and effective role in predicting mental health (Eyni et al, 2021; Krauss et al., 2018) and prevents the harmful effects of stress (Azadi et al., 2020). The hardiness of families leads to the improvement and promotion of positive outcomes such as marital adjustment (Roshannejhad et al., 2019) and marital satisfaction (Thornton, 2018). Based on previous findings, there is a positive and significant relationship between family functioning, self-efficacy (Lotfinia et al., 2013; Botha & Booysen, 2014) and self-efficacy also play an important role in people's hardiness in life (Johnsen et al., 2017). Self-efficacy is one of the important concepts of Bandura social cognitive theory (Peers et al., 2020) and refers to the individual's belief in the ability to cope in certain situations and affects mental, behavioral, and emotional patterns at different levels of human experience (Azhassaran et al., 2021). The findings of Razani et al, 2019 also showed that there is a positive and significant relationship between self-efficacy and hardiness. However, the previous findings have not studied the mediating role of self-efficacy in the relationship between family functioning and family hardiness, so according to the theoretical and experimental background, this study aimed to investigate the structural relationships between family functioning dimensions and family hardiness among married students focusing on the mediating role of self-efficacy.

Methodology

This study was descriptive and correlational. The statistical population of the study included all married students of universities in Sanandajin during the academic year of

2018-2019. Based on the targeted sampling method, 500 students (212 men and 288 women) were selected, who completed the scales of family hardiness index (McCubbin, Thompson & McCubbin, 1986), family functioning (Epstein, Baldwin, & Bishop, 1983), and general self-efficacy (Jerusalem & Schwarzer, 1992). At the inferential level, the Pearson correlation coefficient and structural equation modeling (path analysis) were used to examine the relationships between the variables. The data were analyzed using the structural equation statistical method, SPSS, and AMOS software packages.

Results and discussion

The examination of model fit indices shows that the final model has a relatively good fit with the data (Table 1). The results obtained from the good fit indices of the model in Table 1 show that the two results are significant concerning the degree of freedom ($P \geq 0.01$). The value obtained from the division of chi-squared on the degree of freedom is 2.146, which shows a good fit of the model as the value of less than 3 is a good indicator for the fit of the model. Similarly, The Root Square Mean Error of Approximation (RSMEA) for the model is 0.058, this index is less than 0.05 for good models and less than 0.08 for acceptable models, and greater than 0.10 for weak models; and thus, it is acceptable for the existing model. The adjusted goodness of fit index (AGFI) for the model is 0.92, and Normed Fit Index (NFI) and the Comparative Fit Index (CFI) are 0.92. These indicators are 0.90 or higher for good models and 0.80 for acceptable models and fit in the current model. According to the indicators, it might be said that the model has an acceptable relative fit.

Table1 Good Indicators of model fit

Indicator	the amount	Acceptable domain	Result
X2	4534.149	$p \geq 0/05$	ok
Df	1877	-	
X2/df	2.146	3-5	ok
RMSEA	0/058	$RMSEA \leq 0/08$	ok
GFI	0/90	$GFI \geq 0/90$	Ok
AGFI	0/92	$AGFI \geq 0/90$	Ok
NFI	0/93	$NFI \geq 0/90$	Ok
CFI	0/92	$CFI \geq 0/90$	Ok
IFI	0/92	$IFI \geq 0/90$	ok

The results obtained in Table 2 show that family functioning has a positive and direct effect on family hardiness, self-efficacy has a positive and direct effect on family hardiness and family functioning has a positive and direct effect on self-efficacy. Based on the obtained results mentioned above, family functioning mediated by self-efficacy has an indirect and significant effect equal to 0.07 and a significance coefficient of 4.57 on hardiness. Also, family functioning mediated by self-efficacy has an indirect and significant effect on hardiness.

Table 2 Direct, indirect, and overall effect of family functioning, self-efficacy on family hardiness

Effect	Total effect	Indirect effect	direct impact	Direction	T sig
Exogenous upon endogenous	family functioning on family hardiness	0.71**	0.07*	0.64**	4.57
Endogenous upon exogenous	family functioning on family hardiness	0.33**	-	0.33**	5.59
Reported metric coefficients	self-efficacy on family hardiness	0.23**	-	0.23**	4.75

This study aimed to investigate the structural relationships between family functioning dimensions and family hardiness among married students mediated by the role of self-efficacy. The results showed that the model has a good fit. One of the important findings of this study is the existence of a significant relationship between family functioning and family hardiness. Another finding of this study is the existence of a very strong significant relationship between self-efficacy and family hardiness. The results of indirect path analysis of the relationship between family functioning mediated by self-efficacy and family hardiness were also significant. The findings of this study were limited to married students in Sanandaj, consequently, caution should be exercised in generalizing the results to married students in other cities. It is suggested that the model of the present study, that is the prediction of family hardiness, should be examined based on other family components mediated by self-efficacy.

Acknowledgments

The authors extracted this article from the Ph.D. dissertation carried out by the first author. All ethical points including confidentiality, trustworthiness, accuracy in citation, appreciation of others, observance of ethical values in data collection, and respect for the privacy of participants have been considered by researchers.

Authors' contributions

The article is taken from a doctoral dissertation. The first author is a student; the second author is the supervisor and responsible author; the third author is the first advisor and the fourth author is the second advisor.

Funding

This study was conducted as a Ph.D. thesis with no financial support.

Availability of data and materials

The questionnaires used in this study are easily accessible to researchers.

Ethics approval and consent to participate

Ethical considerations like gaining the informed consent of the participants and the confidentiality of responses were considered in this research.

Consent for publication

The authors are pleased to announce the publication of this article.

Competing interests

The authors declare no conflict of interest for this study.

References

- Azadi, R., Ahadi, H., & Hatami, H.R. (2020). The Relationship of Psychological Wellbeing and Psychological Hardiness With the Mediating Role of Social Support in Women With Breast Cancer. *Horizon Med Sci*, 27 (1):18-33. <http://dx.doi.org/10.32598/hms.27.1.3093.2>
- Azhassaran, M., Mehdinezhad, V., & Farnam, A. (2021). The Relationship between Empathy, Self-efficacy, and Bullying with the Mediating Role of Parenting Styles in Students. *Journal of Educational Psychology Studies*, 18(42), 110-135. [persian]. https://jeps.usb.ac.ir/article_6039.html?lang=fa
- Botha, F., & Booysen, F. (2014). *Family Functioning and Life Satisfaction and Happiness in South African Households. Social Indicators Research*, 119(1), 163-182. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0485-6>
- Epstein, N.B., Baldwin, L.M., & Bishop, D.S. (1983). The McMaster Family Assessment Device. *Journal of Marital and Family Therapy*, 9(2), 171–180. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1983.tb01497.x>
- Eyni, S., Ziyar, M., & Ebadi, M. (2021). Mental Health of Students During the Corona Epidemic: The Role of Predictors of Corona Anxiety, Cognitive Distortion, and Psychological Hardiness. *Rooyesh*, 10 (7), 25-34. [persian]. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1400.10.7.17.9>
- Failla, S., & Jones, L.C. (1991). Families of children with developmental disabilities: An examination of family hardiness. *Research in Nursing & Health*, 14 (1), 41-50. <https://doi.org/10.1002/nur.4770140107>
- Huang, C. (1995). Hardiness and stress: a critical review. *Maternal-Child Nursing Journal*, 23(3), 82-9. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7475329/>
- Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1992). Self-efficacy as a resource factor in stress appraisal processes. In R. Schwarzer (Ed.), *Self-efficacy: Thought control of action*. Hemisphere Publishing Corp, 195-213. <https://psycnet.apa.org/record/1992-97719-009>
- Johnsen, B.H., Espevik, R., Saus, E.R., Sanden, S., Olsen, O.K., & Hystad, S.W. (2017). Hardiness as a moderator and motivation for operational duties as mediator: the relation between operational self-efficacy, performance satisfaction, and perceived strain in a simulated police training scenario. *Journal of Police and*

- Criminal Psychology*, 32(4), 331-339.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s11896-017-9225-1>
- Lotfinia, H., Mohebb, N., Abdoli, E. (2013). A study of the relationship between self-efficacy and general health with family function on male high-school grade students. *Journal of Instruction and Evaluation*, 6(23), 41-54. [persian].
http://jinev.iaut.ac.ir/article_521490.html
- McCubbin, M. A., McCubbin, H. I., & Thompson, A. I. (1986). Family assessment: resiliency, coping and adaptation: inventories for research and practice Madison WI: University of Wisconsin Publishers. 357-389.
<http://www.worldcat.org/oclc/35923142>
- Peers, C., Issartel, J., Behan, S., O'Connor, N., & Belton, S. (2020). Movement competence: Association with physical self-efficacy and physical activity. *Human Movement Science*, 70. <https://doi.org/10.1016/j.humov.2020.102582>.
- Razani, M., Jahan, F., Sotodeh asl, N., & Moazedian A. (2019). Developing a Causal Model of Psychological Hardiness in Medical Students Based on personality traits mediated by academic self-efficacy. *Nursing Management*, 8 (2): 18-24. [persian]. <http://ijnv.ir/article-1-676-fa.html>
- Roshannejad, N., Bayanfar, F., & Talepasand, S. (2019). Marital Adjustment among Young Couples based on Personality Traits, Differentiation of Self and Psychological Hardiness. *Journal of Clinical Psychology*, 11 (41), 93-107. [persian].
<https://dx.doi.org/10.22075/jcp.2019.17207.1632>
- Sadeghifard, M., Sadat Seif, F., & Asgharnejad F. (2021). The Relationship between Emotion Regulation Strategies and Life Expectancy and Resilience in the Mothers of Children with Intellectual Disability. *MEJDS*, 11:101-109. [persian].
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23222840.1399.0.0.144.3>
- Sandvik, A.M., Gjevestad, E., Aabrekk, E., Øhman, P., Kjendlie, P.L., Hystad, S. W., & Johnsen, B.H. (2020). Physical fitness and psychological hardiness as predictors of parasympathetic control in response to stress: a Norwegian police simulator training study. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 34, 504-517.
<https://doi.org/10.1007/s11896-019-09323-8>
- Thornton, M.S. (2018). *Family hardiness, family coping, and marital satisfaction as reported by caregivers of children who have been diagnosed with significant*

disabilities: A mixed methods online research study (Doctoral dissertation).

<https://hdl.handle.net/11274/10698>

Torabian, L. (2020). An Investigation of the Role and Function of the Family in Adolescents' Addiction to Social Networks: A Qualitative Study. *Quarterly Journal of Family and Research*, 17(2), 171-189. [persian]. <http://qjfr.ir/article-1-1505-fa.html>

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Vol. 11, No. 1 (31), 2021

 dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1400.11.1.9.7

روابط ساختاری ابعادِ کارکرد خانواده با نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل: با

تمرکز بر نقش میانجی خودکارآمدی

پذیرش: ۱۴۰۰-۰۶-۲۰

دریافت: ۱۴۰۰-۰۳-۲۱

چیان پردار

دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

امید مرادی

استادیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. O.moradi@iausdj.ac.ir

حمزه احمدیان

استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

باقر ثنایی ذاکر

استاد، گروه مشاوره خانواده، واحد تهران، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده

کارکرد خانواده با میانجی‌گری خودکارآمدی، می‌تواند به ارتقاء و بهبود نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل منجر شود؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی روابط ساختاری ابعادِ کارکرد خانواده با نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل با تمرکز بر نقش میانجی خودکارآمدی انجام قرار گرفت. پژوهش حاضر کمی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری دربرگیرنده همه دانشجویان متأهل دانشگاه‌های شهر سنندج در سال تحصیلی ۱۳۹۷ بودند که تعداد ۵۰۰ نفر (۲۱۲ مرد و ۲۸۸ زن) با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از سه نسخه معتبر نستوهی خانواده (McCubbin, Thompson & McCubbin, 1986)، کارکرد خانواده (Epstein, Baldwin, & Bishop, 1983) و خودکارآمدی عمومی (Jerusalem & Schwarzer, 1992) استفاده شد. داده‌ها با به‌کارگیری نرم‌افزارهای SPSS و AMOS تحلیل شدند. برآیندهای پژوهش نشان داد که مدل فرضی داده‌ها برازش کمابیش مطلوبی دارد و کارکرد خانواده بر نستوهی خانواده اثر مثبت و مستقیم داشت ($p < 0/05$). همچنین کارکرد خانواده با میانجی‌گری خودکارآمدی اثر غیرمستقیم و معنی‌داری بر نستوهی خانواده دارد ($p < 0/05$). یافته‌های این پژوهش در کنار حمایت از مدل فرضی برای نستوهی خانواده، الگوی درخوری برای تأثیر خودکارآمدی همچون متغیر میانجی در رابطه‌ی بین کارکرد خانواده و نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل ارائه می‌دهد. بر این اساس، ابعاد کارکرد خانواده با میانجی خودکارآمدی، به ارتقاء و بهبود نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل سطح شهر سنندج منجر شده است.

کلیدواژه‌ها: نستوهی خانواده، کارکرد خانواده، خودکارآمدی

مقدمه

خانواده نخستین نهاد اجتماعی است که فرد در آن پرورش می‌یابد و در اصل یک کانون کمک، تسکین و التیام و شفا بخشی است که قادر است فشارهای روانی وارد شده بر اعضای خود را تعدیل نموده و راه رشد و شکوفایی آن‌ها را فراهم نماید (Mirzaei Jaber, Refahi & Zarei, 2017). نقش خانواده به‌عنوان کوچک‌ترین واحد اجتماعی با عملکردهای مختلف آن می‌تواند هم در جنبه مثبت آن (ایجاد کانون آرامش) و هم در جنبه منفی اش (ایجاد آسیب‌های اجتماعی) بسیار مهم و تأثیرگذار باشد (Zamani Zarchi, Samadi Kashan & Ghasemzadeh, 2019). عملکردهای خانواده می‌توانند سلامت جسمی، هیجانی و اجتماعی اعضای خانواده را تحت تأثیر قرار دهند، زیرا خانواده نخستین مکانی است که پیوندهای عاطفی افراد در آن شکل می‌گیرند و رفتار اعضای خانواده چه خشن، چه مهربان و با عطف، زمینه‌های اساسی شخصیت اعضای خانواده را شکل می‌دهند (Torabian, Ameri, 2020). در بسیاری از فرهنگ‌ها، سلامت اجتماع در گرو عملکردهای خانواده است. عملکردهای خانواده تأمین‌کننده نیازهای روانی و جسمانی هر فرد هستند و شکست در وظایف آن معضلات و مشکلاتی به همراه دارد که توجه به آن و تلاش در جهت رفع این مشکلات و معضلات واحد کوچک اجتماعی می‌تواند نویدبخش جامعه‌ای سالم، ارزشمند و متعالی باشد (Ardalan, Ardalan, 2016).

یکی از مؤلفه‌هایی که می‌تواند خانواده‌ها را در برابر حوادث و مشکلات زندگی در امان بدارد، سرسخت بودن خانواده¹ است که به توانمندی و دوام خانواده، احساس کنترل در طول سختی‌ها و رخداد‌های زندگی و جهت‌گیری فعال‌تر در سازگاری با موقعیت‌های تنش‌زا و مدیریت آن‌ها اشاره دارد (Mohsenzadeh, 2018). سرسختی نوعی سبک شخصیتی است که از مجموعه‌ای صفات روانی تشکیل شده (Sandvik, Gjevestad, Aabrekk, Øhman, Kjendlie, Hystad & Johnsen, 2020) و با بهره‌گیری از منابع خودتنظیمی برای ارزیابی، تفسیر و پاسخ به محرک‌های تنش‌زای سالم تعریف می‌شود (Sadeghifard, Sadat Seif & Asgharnejad, 2021). افراد سرسخت رویدادهای تنش‌زا را مثبت و قابل کنترل، ارزیابی می‌کنند و همین امر باعث می‌شود تا برانگیختگی فیزیولوژیکی ناشی از ارزیابی منفی رویدادها و بروز نشانگان تنیدگی در افراد سرسخت کمتر باشد که این امر باعث افزایش کیفیت زندگی (Eyni, Ziyar & Ebadi, 2021) و کاهش عوامل تنش‌زا در این افراد می‌شود (Al-Rawwad, Gazo & Abood, 2019). مطالعات نشان داده است نستوهی نقش اساسی و مؤثری را در پیش‌بینی سلامت روانی داشته (Krauss, Russell, Eyni et al, 2021).

1. family hardiness

Azadi, Ahadi & (Kazman, Russell, Schuler & Deuster, 2018) و از اثرات زیان‌آور فشار روانی جلوگیری می‌کند (Hatami, 2020). سرسخت بودن خانواده‌ها منجر به بهبود و ارتقاء پیامدهای مثبتی مانند سازگاری زناشویی (Roshannejad, Bayanfar, Talepasand, 2019) و رضایت زناشویی می‌شود (Thornton, 2018).

یافته‌های پژوهشی حاکی از آن هستند که بین کارکرد خانواده و نستوهی خانواده رابطه معنی‌داری وجود دارد (Huang, 1995؛ Failla, Jones, 1991). Stewart, Reid & Mangham, 1997 توصیه می‌کنند که برای شکل‌گیری نستوهی باید محیط خانواده ساختارمند باشد، به نحوی که تلاش آن‌ها به موفقیت منجر شود و نیز حق انتخاب داشته باشند. برای دستیابی به کارکرد مطلوب در سیستم خانواده باید نقش‌ها، وظایف و تکالیف در بین همه اعضای خانواده به‌طور نظامند و هماهنگ، سازمان داده شود. لذا بسیار حیاتی است که خانواده‌ها به عواملی که باعث تقویت نستوهی و مقاومت در مقابل وقایع منفی زندگی و بحران‌ها است، مجهز شوند (Gardiner & larocci, 2012).

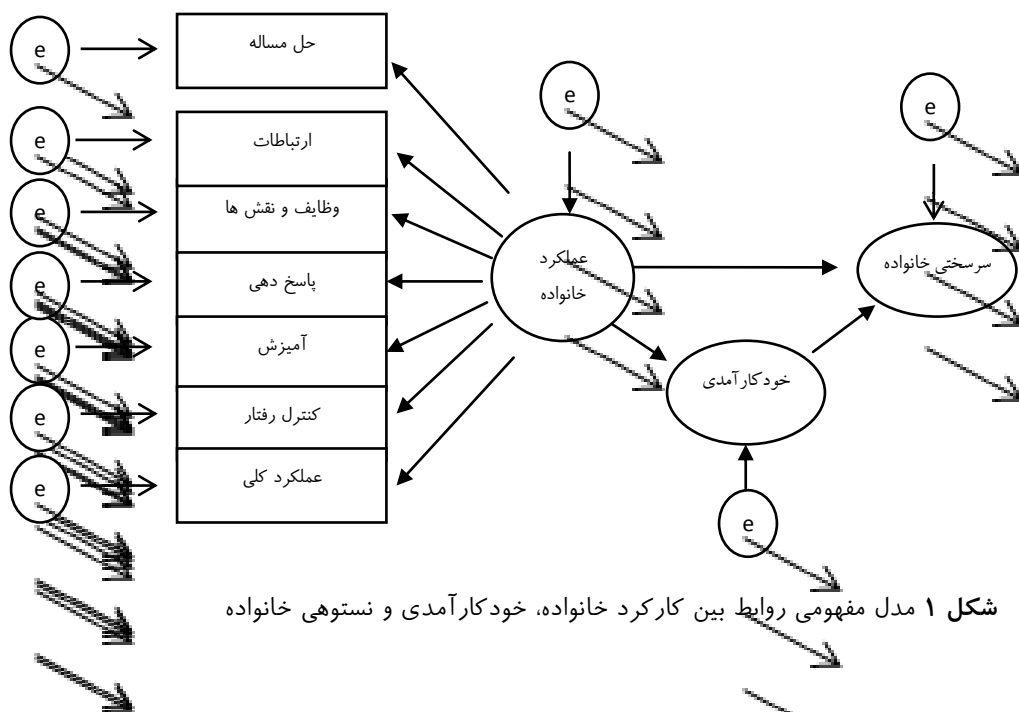
یکی از متغیرهایی که نقش مهمی بر روی سرسختی افراد در زندگی دارد، خودکارآمدی است (Johnsen, Espevik, Saus, Sanden, Olsen & Hystad, 2017). خودکارآمدی^۱ از نظریه شناختی اجتماعی^۲ بندورا^۳ مشتق شده است (Peers, Issartel, Behan, O'Connor & Belton, 2020) و به معنای باور فرد در مورد توانایی مقابله‌ای شخص در موقعیت‌های خاص اشاره داشته و افکار، کردار و عواطف انسان‌ها را برحسب تجربه‌های مختلف، مورد تأثیر قرار می‌دهد (Azhasaran, Mehdinezhad & farnam, 2021). در نظریه بندورا، آنچه در رفتار انسان‌ها نقشی تعیین‌کننده دارد، فرایندهای شناختی هستند (Regier & Savic, 2020). در نظریه شناختی اجتماعی، خودکارآمدی، به حس کنترل هر فرد روی محیط و رفتار و وابسته است (Zhang & Welch, 2022) و درک فرد از کنترل را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Razani, Jahan, Sotodeh Asl & Moazedian, 2019). افراد از طریق خودکارآمدی می‌توانند برای رسیدن به نتیجه دلخواه و موفقیت‌آمیز، رفتارهای خاصی را انجام دهند (Tucker, Zadvinskis & Connor, 2020). خودکارآمدی به‌طور غیرمستقیم از طریق موانع درک شده و تعیین میزان تعهد یا ثبات قدم برای ادامه پیگیری نقشه عمل، انگیزه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Mohaddes shakouri ganjavi, ahadi, jomehri & khalatbari, 2020). افراد با خودکارآمدی بالاتر، کمتر دچار استرس و اضطراب در عملکردشان می‌شوند (Lenz, Holman & Dominguez, 2010). بر اساس پیشینه پژوهش، کارکرد خانواده با خودکارآمدی رابطه

1. self-efficacy
2. social cognitive theory (SCT)
3. Bandura

مثبت و معنی‌داری دارد (Lotfinia, Mohebb & Abdoli, 2013؛ Botha & Booysen, 2014) و خودکارآمدی نیز با نستوهی به‌طور مثبت در ارتباط است (Yu & Liang, 2021؛ Razani et al, 2019)، این امر نشان‌دهنده آن است که خودکارآمدی می‌تواند متغیر واسطه‌ای مناسبی در رابطه بین کارکرد خانواده و سرسختی خانواده باشد؛ بنابراین کارکرد خانواده با میانجی‌گری خودکارآمدی، می‌تواند به ارتقاء و بهبود نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل نیز منجر شود. Likhacheva, Ognev & Kazakov, 2013 در پژوهشی نشان دادند که بیشتر دانشجویان سرسخت، برخلاف دانشجویان کم سرسخت، با خودکارآمدی بالاتر مشخص می‌شوند. Tam & Tay, 2007 در پژوهشی با هدف بررسی اثرات کارکرد خانواده و نستوهی خانواده بر روی خودکارآمدی در میان دانشجویان نشان دادند که بین هر سه متغیر مورد استفاده یعنی کارکرد خانواده، نستوهی خانواده و خودکارآمدی همبستگی وجود دارد. با اشراف به مطالب ذکر شده، در یافته‌های قبلی نقش میانجی خودکارآمدی در تأثیر کارکرد خانواده بر نستوهی خانواده بررسی نشده است، لذا با توجه به پیشینه نظری و تجربی مطرح شده این مطالعه در پی آزمون فرضیه‌های زیر است:

۱. بین کارکرد خانواده با نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل رابطه وجود دارد.
۲. بین خودکارآمدی با نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل رابطه وجود دارد.
۳. کارکرد خانواده با میانجی‌گری خودکارآمدی، بر نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل تأثیر غیرمستقیم دارد.

روش

مطالعه‌ی انجام‌شده از لحاظ هدف، بنیادی و از حیث اجرا بر اساس مدل ارتباطی و طبق معادلات ساختاری، جزء تحقیقات توصیفی-همبستگی است. کلیه‌ی دانشجویان متأهل دانشگاه‌های شهر سنج (روزانه، آزاد، علوم پزشکی، فرهنگیان، پیام نور و علمی کاربردی) در محدوده‌ی زمانی اردیبهشت تا بهمن‌ماه ۱۳۹۷، جامعه آماری مطالعه‌ی حاضر را تشکیل دادند. نمونه‌گیری به شیوه‌ی هدفمند بود. در مورد حجم نمونه لازم برای مدل‌یابی معادلات ساختاری توافق کلی وجود ندارد، اما بر اساس شاخص پراکندگی N بحرانی هولتر^۱ و بر اساس متغیرهای مکنون و مشهود پژوهش و با در نظر گرفتن حداقل حجم نمونه‌ی لازم هنگامی که متغیرهای مشهود مدل بین ۱۰ تا ۱۵ متغیر باشد، حجم نمونه بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ نفر پیشنهاد می‌شود لذا در جهت تعمیم‌پذیری بیشتر، تعداد ۵۰۰ نفر از دانشجویان متأهل (۲۱۲ مرد و ۲۸۸ زن) به‌عنوان نمونه انتخاب و به پرسش‌نامه‌های تنظیم‌شده، پاسخ دادند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از دانشجو بودن، متأهل بودن، نداشتن تعارضات شدید زناشویی، نداشتن سابقه‌ی بستری روان‌پزشکی، رضایت به شرکت در پژوهش و داشتن زمان کافی برای پاسخ‌گویی به سؤالات پرسشنامه‌ها و ملاک‌های خروج هم دربرگیرنده مصرف داروهای روان‌پزشکی و عدم تمایل به تکمیل پرسش‌نامه‌ها بود.

ابزارها

مقیاس نستوهی خانواده^۲

این مقیاس توسط *McCubbin, Thompson & McCubbin, 1986* برای اندازه‌گیری ویژگی نستوهی به‌عنوان یک عامل مقاومت در برابر استرس و منبع انطباق در خانواده‌ها ساخته شد. این پرسشنامه دربرگیرنده ۲۰ سؤال است که سه مؤلفه‌ی تعهد، چالش طلبی و کنترل را در طیفی چهاردرجه‌ای از کاملاً غلط (نمره صفر) تا کاملاً صحیح (نمره سه) بررسی می‌کند. سؤالات منفی به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. *Aguilar Vafaie, Rasoolzadeh Tabatabaei & Ebrahimi Jamarani, 2017* برای بررسی پایایی ابزار فوق از روش آلفای کرونباخ استفاده کردند که ضرایب در دامنه ۰/۶۳ تا ۰/۷۳ برای مؤلفه‌ها و کل سؤالات ۰/۸۲ به دست آمد. همسانی درونی پرسشنامه در مطالعه‌ی *Hu, Wang,*

1. N Critical s'Hoelter
2. Family Hardiness Index (FHI)

Wang & Liu, 2021 با استفاده از آلفای کرونباخ بررسی و ضرایب در دامنه ۰/۵۸ تا ۰/۷۴ برای مؤلفه‌ها و کل سؤالات ۰/۹۴ گزارش به دست آمد. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ کل مقیاس نستوهی خانواده، ۰/۹۰ بود.

مقیاس ارزیابی کارکرد خانواده^۱

این مقیاس دربرگیرنده ۵۳ ماده است که برای سنجش کارکرد خانواده بر اساس (الگوی مک مستر) تدوین شده است. ابزار سنجش کارکرد خانواده نخستین بار توسط Epstein, Baldwin, & Bishop, 1983 با هدف توصیف ویژگی‌های سازمانی و ساختاری تهیه شده است و شش خرده مقیاس حل مسئله، ارتباطات، وظایف و نقش‌ها، پاسخ‌دهی، آمیزش و کنترل رفتار و یک بعد عمومی به نام کارکرد کلی را موردسنجش قرار می‌دهد. نمره‌گذاری مقیاس فوق بر اساس طیف لیکرت چهاردرجه‌ای از کاملاً موافقم (نمره چهار) تا کاملاً مخالفم (نمره یک) است. نمرات بالاتر نشان‌دهنده کارکرد سالم در هر کدام از خرده مقیاس‌ها است. در ایران نجاریان، ویژگی‌های روان‌سنجی اعتبار این آزمون را ۰/۹۳ برآورد کرد. نوروزی نیز در مطالعه‌ای پایایی کل مقیاس را از طریق آلفای کرونباخ، ۰/۹۶ و زیر مقیاس‌ها را بین ۰/۶۰ و ۰/۷۵ برآورد نمود که همگی در سطح ۰/۹۹ معنی‌دار بودند (goshtaspi, salehi & molaie nezhad, 2015) در خارج از کشور در پژوهشی آلفای کرونباخ کل سؤالات ۰/۸۶ گزارش شد (Di Marino, Tremblay, Khetani & Anaby, 2018). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ کل مقیاس ارزیابی (بررسی) کارکرد خانواده، ۰/۸۳ بود.

مقیاس باورهای خودکارآمدی عمومی^۲

این مقیاس توسط Jerusalem & Schwarzer, 1992 ساخته شده و دربرگیرنده ۱۰ سؤال است که در ایران توسط Rajabi, 2006 ترجمه شده است. نمره‌گذاری پرسشنامه باورهای خودکارآمدی عمومی به صورت لیکرت چهاردرجه‌ای از اصلاً درست نیست (نمره یک) تا کاملاً درست است (نمره چهار) است. دامنه نمرات بین ۱۰ تا ۴۰ است. Pardar & Rezakhani, 2018 در پژوهشی پایایی پرسش‌نامه را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش کردند. در تحقیقات خارجی ضرایب آلفای کرونباخ (Dev, Kamalden, ۰/۸۸) و (Geok, Ayub & Ismail, 2018) و (Indregard, Nielsen & Knardahl, 2018) به عنوان پایایی مقیاس

1. Family Assessment Device (FAD)

2. General Self-Efficacy Scale (GES-10)

گزارش شده است. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ کل مقیاس باورهای خودکارآمدی عمومی، $0/86$ بود.

شیوهی اجرا پژوهش

ابتدا مجوزهای لازم جهت انجام پژوهش از دانشگاه اخذ گردید. پس از اخذ مجوزهای لازم، با مراجعه به تمامی دانشگاه‌های سطح شهر سنندج (روزانه، آزاد، علوم پزشکی، فرهنگیان، پیام نور و علمی کاربردی) در محدوده‌ی زمانی اردیبهشت تا بهمن‌ماه ۱۳۹۷، پرسش‌نامه‌ها در اختیار دانشجویان متأهلی که به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده بودند قرار گرفت. برای کسب رضایت آگاهانه و آزادانه‌ی شرکت‌کنندگان، ابتدا هدف از اجرای پژوهش و نحوه انجام آن به طور روشن برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و پس از کسب رضایت، پرسشنامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار داده شد. زمان تکمیل هر پرسش‌نامه حدوداً ۴۰ دقیقه بود. جهت بررسی داده‌ها از دو نرم‌افزار SPSS و AMOS در سطوح توصیفی و استنباطی استفاده شد. در سطح توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی از همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نشان داد که ۲۱۲ نفر شرکت‌کنندگان مرد و ۲۸۸ نفر زن بودند. ۲۷۷ نفر مدت‌زمان ازدواجشان یک تا دو سال، ۱۵۸ نفر سه تا چهار سال و ۶۵ نفر پنج سال و بیشتر از مدت‌زمان ازدواج آن‌ها گذشته بود. ۱۸۷ نفر فرزندی نداشتند، ۲۶۵ نفر ۱ تا ۲ فرزند و ۴۸ نفر ۳ تا فرزند و بیشتر داشتند. ۱۵۲ نفر خانه‌دار، ۷ نفر بیکار و ۳۴۱ نفر شاغل بودند. میانگین سن شرکت‌کنندگان $36/53$ و انحراف معیار سن آن‌ها $4/297$ بود.

جدول ۱ شاخص‌های توصیفی و نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی	آماره KS	P
کارکرد خانواده	۱۵۸/۱۹	۱۷/۶۵	۰/۹۷۴	-۰/۸۶۲	۰/۲۰۳	۰/۱۴۳
نستوهی خانواده	۳۶/۱۲	۱۲/۹۷	۰/۵۷۰	-۱/۱۹۴	۰/۱۸۵	۰/۱۶۱
خودکارآمدی	۲۳/۲۳	۹/۵۳	۱/۲۹۱	۰/۰۶۷	۰/۱۱۲	۰/۱۹۹

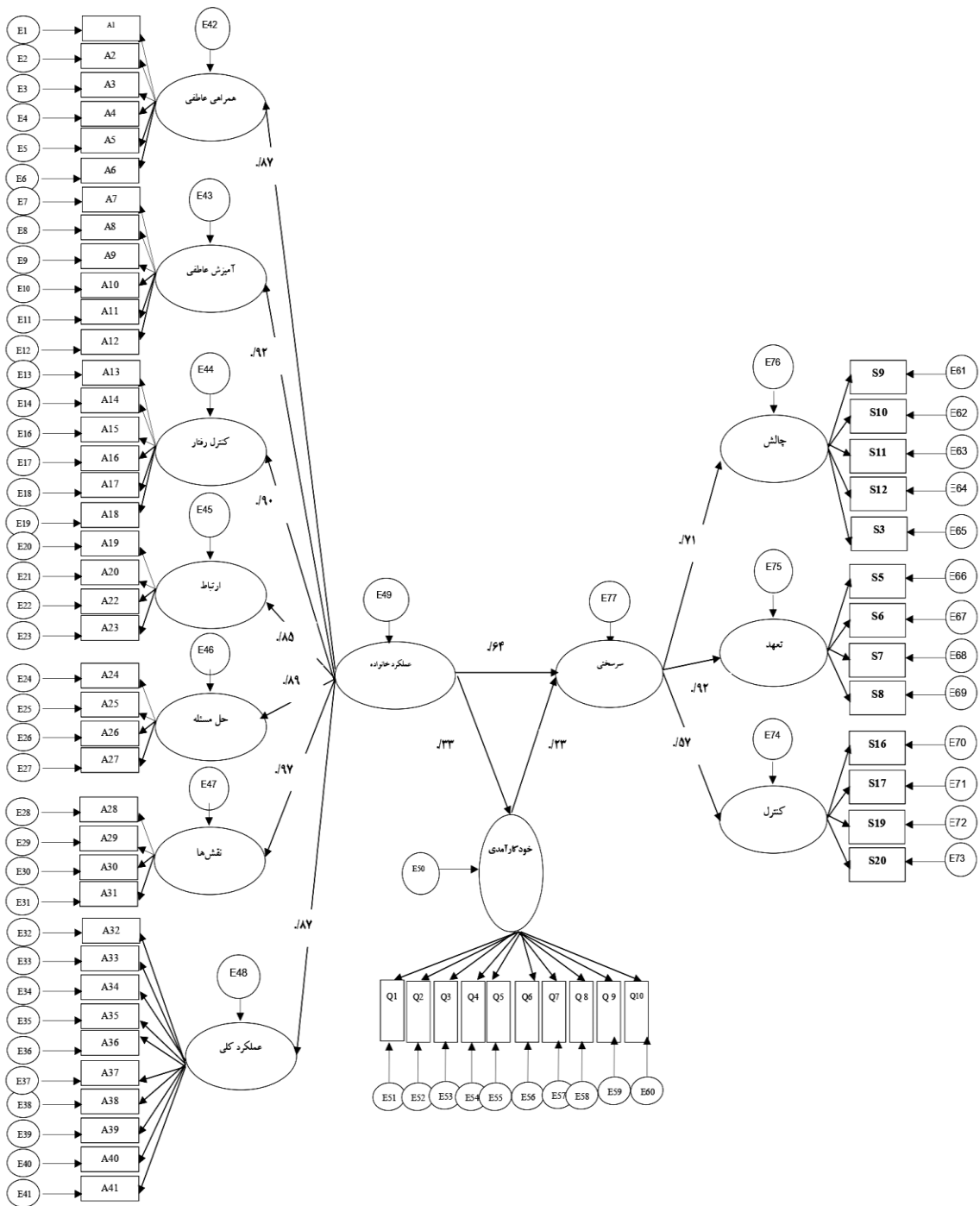
یافته‌های توصیفی در جدول ۱ بیانگر آن است که در متغیرهای مورد پژوهش سطوح معناداری آماره‌ی نرمال بودن کلموگروف اسمیرنوف بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است، لذا نمرات دارای توزیع نرمال می‌باشند. از آنجایی که یکی از مفروضات مهم در معادلات ساختاری (تحلیل مسیر) وجود روابط همبستگی معنادار بین متغیرها است. برای شناسایی داده‌های پرت تک متغیری از نمودار جعبه‌ای و برای شناسایی داده‌های پرت چند متغیری از آزمون مهالانوبیس^۱ استفاده شد؛ بنابراین در جدول ۲، همبستگی بین متغیرهای مورد پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲ همبستگی بین متغیرهای مورد پژوهش

متغیرهای پژوهش	سرسختی خانواده	خودکارآمدی	کارکرد خانواده
سرسختی خانواده	۱		
خودکارآمدی	۰/۷۱۲**	۱	
کارکرد خانواده	۰/۶۸۴**	۰/۷۳۶**	۱

یافته‌های همبستگی بین متغیرها در جدول ۲ نشان داد که بین خودکارآمدی با سرسختی خانواده رابطه مثبت و معناداری ($p < 0/01$, $r = 0/712$) و بین کارکرد خانواده با سرسختی خانواده رابطه مثبت و معناداری ($p < 0/01$, $r = 0/684$) وجود دارد. همان‌طور که در جدول ۲ نشان داده شد، همبستگی بین متغیرها معنادار است از این رو، امکان بررسی مدل پژوهش فراهم گردید. برای بررسی روایی سازه نستوهی خانواده، با استفاده از نرم‌افزار آیموس از معادلات ساختاری استفاده شد. بعد از انجام تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش واریماکس و تحلیل عاملی تأییدی، بعد نستوهی خانواده با ۳ مؤلفه و به ترتیب مؤلفه تعهد با ۸ نشانگر، چالش با ۶ نشانگر و کنترل با ۶ نشانگر وارد مدل شد. همچنین پرسشنامه کارکرد خانواده با ۷ مؤلفه و به ترتیب مؤلفه نقش‌ها با ۸ نشانگر، حل مسئله با ۵ نشانگر، همراهی عاطفی با ۷ نشانگر، آمیزش عاطفی با ۷ نشانگر، ارتباط با ۶ نشانگر، کنترل رفتار با ۷ نشانگر و کارکرد کلی با ۱۲ نشانگر وارد مدل شدند. همچنین پرسشنامه خودکارآمدی با ۱۰ نشانگر وارد مدل شدند. مدل را تا زمانی که شاخص‌های برازندگی مناسبی به دست آوریم اصلاح نمودیم. لازم به ذکر است که برای برازش مدل در پرسشنامه کارکرد خانواده از مؤلفه کارکرد کلی ۱ گویه، از مؤلفه همراهی عاطفی ۱ گویه، از مؤلفه آمیزش عاطفی ۱ گویه، کنترل رفتار ۱ گویه، ارتباط ۲ گویه، حل مسئله ۱ گویه و نقش‌ها ۲ گویه، همچنین در پرسشنامه نستوهی خانواده از مؤلفه تعهد ۴ گویه، از مؤلفه چالش ۱ و از مؤلفه کنترل ۲ گویه حذف شدند. در شکل ۲ و جدول ۳ و ۴ مدل نهایی و برآوردها و شاخص‌های نیکویی برازش ارائه شده است.

شکل ۲ مدل نهایی به همراه ضرایب مسیر استاندارد

جدول ۳ برآوردها و مشخصات کلی مدل

P	آماره (T)	برآوردهای استاندارد	برآوردهای غیر استاندارد	خطای استاندارد	مسیرها
۰/۰۰۱	۴/۸۳۴	۰/۳۳	۰/۲۵	۰/۰۵۱	کارکرد خانواده ← خودکارآمدی
۰/۰۰۱	۴/۰۳۰	۰/۶۴	۰/۲۴	۰/۰۵۹	کارکرد خانواده ← نستوهی خانواده
۰/۰۰۱	۴/۸۰۴	۰/۲۳	۰/۱۲	۰/۰۴۱	خودکارآمدی ← نستوهی خانواده
۰/۰۰۱	۸/۳۱۳	۰/۸۷	۰/۸۵	۰/۱۰۲	کارکرد خانواده ← کارکرد کلی
۰/۰۰۱	۹/۴۳۵	۰/۸۷	۰/۷۳	۰/۱۲۴	کارکرد خانواده ← همراهی عاطفی
۰/۰۰۱	۸/۹۱۸	۰/۹۲	۰/۹۷	۰/۱۱۶	کارکرد خانواده ← آمیزش عاطفی
۰/۰۰۱	۸/۸۳۳	۰/۹۰	۰/۹۸	۰/۱۱۸	کارکرد خانواده ← کنترل رفتار
۰/۰۰۱	۸/۶۱۹	۰/۸۵	۰/۹۳	۰/۱۰۸	کارکرد خانواده ← ارتباط
۰/۰۰۱	۷/۹۸۱	۰/۸۹	۰/۹۰	۰/۱۱۳	کارکرد خانواده ← حل مسئله
۰/۰۰۱	۴/۳۵۶	۰/۹۷	۱	۰/۰۶۸	کارکرد خانواده ← نقش‌ها
۰/۰۰۱	۴/۰۵۸	۰/۹۲	۱	۰/۰۹۲	نستوهی خانواده ← تعهد
۰/۰۰۱	۴/۰۳۲	۰/۷۱	۰/۸۷	۰/۰۸۳	نستوهی خانواده ← چالش
۰/۰۰۱	۴/۸۳۵	۰/۵۷	۰/۶۵	۰/۰۹۰	نستوهی خانواده ← کنترل
۰/۰۰۱	۸/۵۳۶	۰/۵۰	۱	۰/۰۸۶	خودکارآمدی ← گوپه ۱
۰/۰۰۱	۶/۶۲۶	۰/۴۱	۰/۷۶	۰/۱۰۸	خودکارآمدی ← گوپه ۲
۰/۰۰۱	۷/۵۸۶	۰/۵۰	۰/۶۵	۰/۱۰۱	خودکارآمدی ← گوپه ۳
۰/۰۰۱	۸/۱۳۳	۰/۵۶	۰/۹۸	۰/۱۰۴	خودکارآمدی ← گوپه ۴
۰/۰۰۱	۸/۳۱۵	۰/۵۸	۰/۹۹	۰/۱۲۱	خودکارآمدی ← گوپه ۵
۰/۰۰۱	۸/۱۳۳	۰/۵۴	۰/۷۶	۰/۱۱۶	خودکارآمدی ← گوپه ۶
۰/۰۰۱	۷/۳۸۰	۰/۵۰	۱	۰/۰۶۸	خودکارآمدی ← گوپه ۷
۰/۰۰۱	۸/۲۸۲	۰/۶۱	۰/۷۹	۰/۰۹۲	خودکارآمدی ← گوپه ۸
۰/۰۰۱	۸/۷۴۷	۰/۶۸	۰/۶۶	۰/۰۸۸	خودکارآمدی ← گوپه ۹
۰/۰۰۱	۸/۲۱۲	۰/۶۱	۰/۶۵	۰/۰۸۵	خودکارآمدی ← گوپه ۱۰

نتایج به دست آمده از آماره های نیکویی برازش مدل در جدول ۴ نشان می دهد که خی دو به دست آمده با توجه به درجه آزادی معنی دار می باشد ($P \leq 0/01$)؛ که البته این خی دو شاخص معتبری نیست و اگر مقدار خی دو بر درجه آزادی تقسیم شود شاخص معتبرتری می باشد. مقدار به دست آمده از تقسیم خی دو بر درجه آزادی $2/416$ است که حاکی از برازش خوب مدل است چرا که مقدار کمتر از ۳ شاخص خوبی برای برازش مدل است. همچنین RSMEA برای مدل $0/058$ است، این شاخص برای مدل های خوب کمتر از $0/05$ و برای مدل های قابل قبول کمتر از $0/08$ ، برای مدل های ضعیف بزرگتر از $0/10$ است؛ و بنابراین برای مدل حاضر قابل قبول است. شاخص AGFI برای مدل $0/92$ ، شاخص NFI $0/92$ و شاخص CFI $0/92$ است. این شاخص ها برای مدل های خوب $0/90$ یا بالاتر است و برای مدل های قابل قبول $0/80$ می باشد و در مدل حاضر خوب است. با توجه به شاخص ها می توان گفت که این مدل از برازش نسبی قابل قبولی برخوردار است. در مجموع نتایج جدول ۳ و ۴ نشان داد که مدل نهایی، توانست برازش قابل قبولی با داده های جمع آوری شده داشته باشد.

جدول ۴ آماره های به دست آمده از نیکویی برازش مدل

شاخص	دامنه مورد قبول	مقدار مدل اولیه	مقدار مدل نهائی	نتیجه
X2	$P \geq 0.05$	۷۴۶۴/۳۲۴	۴۵۳۴/۱۴۹	تأیید
Df	-	۱۸۸۴	۱۸۷۷	-
X2/df	۳-۵	۳/۹۶۱	۲/۴۱۶	تأیید
RMSEA	$RMSEA \leq 0.08$	۰/۰۹۷	۰/۰۵۸	تأیید
GFI	$GFI \geq 0.90$	۰/۸۶	۰/۹۰	تأیید
AGFI	$AGFI \geq 0.90$	۰/۸۸	۰/۹۲	تأیید
NFI	$NFI \geq 0.90$	۰/۸۹	۰/۹۳	تأیید
CFI	$CFI \geq 0.90$	۰/۸۵	۰/۹۲	تأیید
IFI	$IFI \geq 0.90$	۰/۸۷	۰/۹۲	تأیید

در جدول شماره ۵، اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل گزارش شده است. نتایج به دست آمده در مدل نهایی حاکی از آن است که کارکرد خانواده بر نستوهی خانواده اثر مثبت و مستقیم، خودکارآمدی بر نستوهی خانواده اثر مثبت و مستقیم دارد و کارکرد خانواده بر خودکارآمدی اثر مثبت و مستقیم دارد. بر اساس نتایج به دست آمده که در بالا ذکر شد کارکرد خانواده با میانجی گری خودکارآمدی اثر غیرمستقیم و معنی داری برابر با ۰/۰۷ بر نستوهی دارد. همچنین کارکرد خانواده با میانجی گری خودکارآمدی اثر غیرمستقیم و معنی داری بر نستوهی دارد. برای بررسی اثر میانجی از آزمون بوت استراپ استفاده شده است که نتایج آن در جدول شماره ۵ آمده است.

جدول ۵ اثر مستقیم، غیرمستقیم و کل کارکرد خانواده، خودکارآمدی بر نستوهی خانواده

نتیجه	مسیر	ضریب مسیر استاندارد	مقدار (T)	سطح معنی داری
تأیید	کارکرد خانواده بر نستوهی خانواده	۰/۶۴**	۴/۵۷	۰/۰۰۱
تأیید	کارکرد خانواده بر خودکارآمدی	۰/۳۳**	۵/۶۹	۰/۰۰۱
تأیید	خودکارآمدی بر نستوهی خانواده	۰/۲۳**	۴/۷۷	۰/۰۰۱
تأثیرات کارکرد خانواده بر نستوهی خانواده (در این مسیر بخصوص)				
تأثیر مستقیم	تأثیر غیرمستقیم	تأثیر کل	مقدار آماره	سطح معنی داری
۰/۶۴	۰/۰۷	۰/۷۱	۵/۴۵	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی روابط ساختاری ابعاد کارکرد خانواده با نستوهی خانواده در دانشجویان متأهل با نقش میانجی خودکارآمدی انجام شد. یافته‌های پژوهش بیانگر آن بودند که مدل برازش قابل قبولی با داده‌های جمع‌آوری شده دارد. از جمله یافته‌های مهم این پژوهش وجود رابطه معنادار کارکرد خانواده با

نستوهی خانواده است. این یافته با نتایج پژوهش‌های [torani & rashyani, karami, sharifi, bashlideh, 2009](#) و [2009 و Failla, Jones, 1991](#)؛ [Lotfinia et al, 2013](#)؛ [Botha & Booysen, 2014](#) همسو است.

در همین راستا نتایج پژوهش‌های پیشین ([walsh, 2002](#)؛ [Failla, Jones, 1991](#) و [Stewart et al., 1997](#)) حاکی از آن است که کارکرد خانواده و کیفیت ارتباط در خانواده با شکل‌گیری و رشد نستوهی خانواده در ارتباط است [torani & rashyani 2009](#) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌هایی از کارکرد خانواده (همبستگی، بیانگری، تفاهم، گرایش‌های تفریحی-فعال، تقید مذهبی، سازمان‌دهی، جامعه‌پذیری خانواده، کنترل درونی، آرمان خانواده، انعطاف‌پذیری، سبک خانواده آزادمنش و سبک خانواده قانونمند) با نستوهی رابطه داشته و می‌تواند پیش‌بینی‌کننده خوبی برای آن باشند. [Kobasa, Maddi, & Puccetti, 1982](#)

گزارش می‌کنند که دوران کودکی و تعامل با والدین و اطرافیان می‌تواند در شکل‌گیری شخصیت سرسخت در فرد نقش مهمی داشته باشد. همچنین [Stewart et al., 1997](#) تأکید می‌کنند که برای شکل‌گیری سرسختی، محیط زندگی (از جمله خانواده)، ساختارمند و پیش‌بینی‌پذیر باشد. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت عملکردهای مناسب خانوادگی سبب می‌شود که دانشجویان متأهل در زندگی زناشویی با حمایت همدیگر، روابط گرم و صمیمی و نزدیکی عاطفی، برای مقابله با فشارهای زندگی، توانایی لازم را داشته باشند و به شیوه‌های گوناگون مشکلات خود را حل کنند و در برابر مشکلات سرسخت و تاب‌آور باشند. لذا بر اساس آنچه گفته شد می‌توان منطقی دانست که کارکرد خانواده با سرسختی خانواده در دانشجویان متأهل ارتباط داشته باشد.

یکی دیگر از یافته‌های این پژوهش وجود ارتباط معنادار بین خودکارآمدی و نستوهی خانواده است. این یافته با نتایج حاصل از مطالعه ی [Johnsen et al, 2017](#)؛ [Yu & Liang, 2021](#)؛ [Razani et al, 2019](#) و [Likhacheva et al, 2013](#) همسو است. [Arshi, Kalhorna Golkar, Ahadi, & Sedaghat, 2021](#) در پژوهشی نشان دادند که بین خودکارآمدی و نستوهی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. خودکارآمدی در نظریه بندورا، به‌عنوان باور فرد نسبت به توانایی‌های خود برای سامان‌دهی و به پایان رساندن نتیجه بخش یک کار خاص برای دستیابی به اهداف مشخص و معین تعریف شده است ([Gazo, Mahasneh, Abood, Muhediat, 2020](#)).

یافته‌ها نشان می‌دهد افرادی که دارای درجات بالاتر خودکارآمدی هستند از کار و فعالیت رویگردان نیستند، بلکه تلاش مضاعف داشته و از افکار و احساسات خود به بهترین شکل ممکن بهره می‌گیرند

(toghyanidolatabadi, abdolmaleki, jahed & hosseini, 2020). خودکارآمدی در زندگی زناشویی دربرگیرنده باور به توانایی‌های خود برای رسیدن به اهداف مشخص در روابط زناشویی زوجین در نظر گرفته شده است (Ben-Naim, Gill, Laslo-Roth & Einav, 2019). دانشجویان متأهلی که از میزان بالاتری از خودکارآمدی برخوردار هستند، در رویارویی با چالش زندگی زناشویی (Sheikh Zeineddin, Farrokhi, & Abbaspoor Azar, 2018) و مشکلات تحصیلی (Mirzaei-Alavijeh, Hosseini, Motlagh, & Jalilian, 2018)، اطمینان بیشتری به توانایی‌های خود دارند و هنگامی که با مشکلاتی رو به رو می‌شوند، می‌توانند در برابر آن‌ها سرسخت بوده و توان چالش طلبی و قدرت مبارزه‌ی بیشتری داشته باشند. Likhacheva et al., 2013 نیز معتقد بودند دانشجویان سرسخت، اهداف سفت و سخت‌تری در زندگی خود دنبال می‌کنند. لذا بر اساس آنچه گفته شد می‌توان به این نتیجه رسید که بین خودکارآمدی و سرسختی خانواده رابطه وجود داشته باشد. نتایج تحلیل مسیر غیرمستقیم رابطه‌ی کارکرد خانواده با واسطه خودکارآمدی بر نسته‌ی خانواده معنادار بود. در تبیین تأثیر غیرمستقیم و معنادار کارکرد خانواده بر سرسختی خانواده با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی می‌توان گفت کارکرد خانواده نقش بسزایی بر شکل‌گیری نظام‌های خودباوری و پیشرفت خودکارآمدی افراد دارد. کارکرد مثبت خانواده به اعضا اجازه می‌دهد به‌طور مؤثر با مشکلات و چالش‌هایی که رخ می‌دهد مقابله کنند و زوجین در قبال خانواده‌ی خود مسئولیت‌پذیر باشند و باوری روشن نیز از نقش‌ها و قوانین تعریف شده داشته باشند. بنابراین عملکردهای مناسب خانوادگی می‌تواند سبب تقویت باورهای اعضای خانواده شود و احتمال می‌رود زوجین نیز از حس استقلال، کارآمدی و خودکارآمدی بیشتری برخوردار شوند. وقتی زوجین متأهل از خودکارآمدی بالایی برخوردار باشند که متأثر از عملکردهای مناسب خانواده است، این خودکارآمدی می‌تواند سبب شود آن‌ها به‌طور مؤثری با رویدادها و شرایطی غیرقابل پیش‌بینی، مواجهه شوند و در چالش‌های زندگی ایستادگی بیشتری از خود نشان دهند و کارکرد سطح بالایی داشته باشند؛ بنابراین این باور و توانمندی سبب بالا رفتن سرسختی آنان در برابر مشکلات زندگی می‌شود. لذا بر اساس آنچه گفته شد می‌توان منطقی دانست که خودکارآمدی نقش واسطه‌ای در تأثیر کارکرد خانواده بر سرسختی خانواده در دانشجویان متأهل داشته باشد.

محدودیت‌های پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مطالعه همبستگی بود، از این‌رو نمی‌توان از نتایج این پژوهش استنباط علی کرد. در استفاده از نتایج باید دقت داشت که یافته‌های این تحقیق، محدود به دانشجویان متأهل شهر سنندج است، لذا

در تعمیم نتایج به دانشجویان متأهل دیگر شهرهای کشور که از نظر مؤلفه های اجتماعی، فرهنگی، جغرافیایی و ... متفاوت هستند جانب احتیاط را رعایت کرد. همچنین مقیاس هایی که در این پژوهش برای سنجش متغیرها به کار گرفته شده است، از نوع ابزارهای خودگزارشی¹ بود. انجام این پژوهش با روش نمونه گیری دردسترس و دشواری در جلب رضایت افراد نمونه برای شرکت در پژوهش و پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه ها از دیگر محدودیت های پژوهش بود.

پیشنهاد های پژوهشی و کاربردی

پیشنهاد می شود که مدل پژوهش حاضر یعنی پیش بینی سرسختی خانواده بر اساس مؤلفه های خانوادگی دیگر با نقش واسطه ای خودکارآمدی مورد بررسی قرار گیرد. پیشنهاد می شود با استفاده از مطالعات کیفی به بررسی عوامل موثر بر سرسختی خانواده در دانشجویان متأهل پرداخته شود.

اخلاق پژوهش

این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول پژوهش است. تمام نکات اخلاقی دربرگیرنده رازداری، امانت داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش های اخلاقی در گردآوری داده ها، رعایت حریم خصوصی شرکت کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

منابع مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

دسترسی به مواد و داده ها

پرسشنامه های استفاده شده در این پژوهش به آسانی در دسترس محققان قرار دارد.

تأیید اخلاقی و رضایت مشارکت کنندگان

برای کسب رضایت آگاهانه و آزادانه شرکت کنندگان، ابتدا هدف از اجرای پژوهش و نحوه انجام آن به طور روشن برای شرکت کنندگان توضیح داده شد و پس از کسب رضایت، پرسشنامه ها در اختیار آنها قرار داده شد و محققان به آنها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

رضایت برای انتشار

نویسندگان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند

تصریح درباره تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه دکتری است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

سیاسگزاری

از تمامی افرادی که در این پژوهش ما را یاری کردند به ویژه دانشجویان متأهل دانشگاه‌های شهر سنندج کمال تشکر و سپاسگزاری رو داریم.

References

- Aguilar-Vafaie, M., Rasoolzadeh Tabatabaei, K., & Ebrahimi Jamarani, M. (2020). The Mediation Role of Family Hardiness Regarding Family Communication Pattern in Line with Family Wellbeing and Problem Solving. *Clinical Psychology and Personality*, 15(1), 137-143. [persian]. <https://dx.doi.org/10.22070/cpap.2017.15.1.137>
- Al-Rawwad, T. M., Gazo, A. M., & Abood, M. H. (2019). Psychological Hardiness among Working Women in Jordan and its Relationship with Life Satisfaction. *TransylvanianReview*, 27(45).
<http://www.transylvanianreviewjournal.com/ojsfolder/index.php/TR/article/view/147>
- Ardalan, M., & Ardalan, F. (2016). The Study of the relationship between family functioning and mental health among the Employees of Kurdistan University of Medical Sciences. *Scientific J Nurs, Midwif & Paramed Faculty*, 2(1), 12-21. [persian].
<http://sjnmp.muk.ac.ir/article-1-71-fa.html>
- Arshi, S., Kalthornia Golkar, M., Ahadi, H., & Sedaghat, M. (2021). The Role of Self-Efficacy, Hardiness, and Coping Strategies in Predicting Self-Care Behaviors in Patients with Type 2 Diabetes. *PCNM*, 11 (4), 17-25. <http://dx.doi.org/10.52547/pcnm.11.4.17>
- Azadi, R., Ahadi, H., & Hatami, H.R. (2020). The Relationship of Psychological Wellbeing and Psychological Hardiness With the Mediating Role of Social Support in Women With Breast Cancer. *Horizon Med Sci*, 27 (1): 18-33.
<http://dx.doi.org/10.32598/hms.27.1.3093.2>
- Azhassaran, M., Mehdinezhad, V., & Farnam, A. (2021). The Relationship between Empathy, Self-efficacy, and Bullying with the Mediating Role of Parenting Styles in Students. *Journal of Educational Psychology Studies*, 18(42), 110-135. [persian].
https://jepss.usb.ac.ir/article_6039.html?lang=fa
- Ben-Naim, S., Gill, N., Laslo-Roth, R., & Einav, M. (2019). Parental stress and parental self-efficacy as mediators of the association between children's ADHD and marital satisfaction. *Journal of attention disorders*, 23 (5), 506-516.
<https://doi.org/10.1177%2F1087054718784659>

- Botha, F., & Booyesen, F. (2014). *Family Functioning and Life Satisfaction and Happiness in South African Households. Social Indicators Research*, 119(1), 163-182. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0485-6>
- Dev, R.D.O., Kamalden, T.F.T., Geok, S.K., Ayub, A.F.M., & Ismail, I.A. (2018). Spiritual intelligence on health behaviors among Malaysian university students in a Malaysian public university: The mediating role of self-efficacy. *Malaysian Journal of Movement, Health & Exercise*, 7 (2), 53-64. <http://dx.doi.org/10.15282/mohe.v7i2.203>
- Di Marino, E., Tremblay, S., Khetani, M., & Anaby, D. (2018). The effect of child, family, and environmental factors on the participation of young children with disabilities. *Disability and health journal*, 11 (1), 36-42. <https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2017.05.005>
- Epstein, N.B., Baldwin, L.M., & Bishop, D.S. (1983). The McMaster Family Assessment Device. *Journal of Marital and Family Therapy*, 9(2), 171-180. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1983.tb01497.x>
- Eyni, S., Ziyar, M., & Ebadi, M.(2021). Mental Health of Students During the Corona Epidemic: The Role of Predictors of Corona Anxiety, Cognitive Distortion, and Psychological Hardiness. *Rooyesh*, 10 (7), 25-34. [persian]. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1400.10.7.17.9>
- Failla, S., & Jones, L.C. (1991). Families of children with developmental disabilities: An examination of family hardiness. *Research in Nursing & Health*, 14 (1), 41-50. <https://doi.org/10.1002/nur.4770140107>
- Gardiner, E., & Iarocci, G. (2012). Unhappy (and happy) in their own way: A developmental psychopathology perspective on the quality of life for families living with a developmental disability with and without autism. *Research in Developmental Disabilities*, 33 (6), 2177-2192. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2012.06.014>
- Gazo, A.M., Mahasneh, A.M., Abood, M.H., & Muhediat, F.A. (2020). Social Self-Efficacy and Its Relationship to Loneliness and Internet Addiction among Hashemite University Students. *International Journal of Higher Education*, 9 (2), 144-155. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1240423>
- Goshtasbi Asl, S., Salehi, M., & Mollainejad, M. (2015) Perception of people with and without Gender dysphoria regarding Family function in Isfahan. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 13(2), 322-330. [persian]. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17352029.1394.13.2.12.9>
- Hu, X., Wang, W., Wang, Y., & Liu, K. (2021). Fear of cancer recurrence in patients with multiple myeloma: Prevalence and predictors based on a family model analysis. *Psycho-Oncology*, 30(2), 176-184. <https://dx.doi.org/10.1002%2Fpon.5546>
- Huang, C. (1995). Hardiness and stress: a critical review. *Maternal-Child Nursing Journal*, 23(3), 82-9. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7475329/>
- Indregard, A.M.R., Nielsen, M., & Knardahl, S. (2018). Emotional dissonance, mental health complaints, and sickness absence among health-and social workers. The moderating

- role of self-efficacy. *Frontiers in psychology*, 9 (1), 592-602. <http://dx.doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00592>
- Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1992). Self-efficacy as a resource factor in stress appraisal processes. In R. Schwarzer (Ed.), *Self-efficacy: Thought control of action*. Hemisphere Publishing Corp, 195-213. <https://psycnet.apa.org/record/1992-97719-009>
- Johnsen, B.H., Espevik, R., Saus, E.R., Sanden, S., Olsen, O.K., & Hystad, S.W. (2017). Hardiness as a moderator and motivation for operational duties as mediator: the relation between operational self-efficacy, performance satisfaction, and perceived strain in a simulated police training scenario. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 32(4), 331-339. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11896-017-9225-1>
- Karami, J., Sharefi, K., & Beshlidehali, K. (2009). The Relationship between Family Function with Mental Hardiness among the Students of Secondary School in Kermanshah City. *Journal of Psychological Achievements*, 16(2), 167-188. [persian]. https://psychac.scu.ac.ir/article_11604.html?lang=fa
- Kobasa, S. O., Maddi, S. R., & Puccetti, M. C. (1982). Personality and exercise as buffers in the stress-illness relationship. *Journal of Behavioral Medicine*, 5 (4), 391-404. <https://doi.org/10.1007/bf00845369>
- Krauss, S. W., Russell, D. W., Kazman, J. B., Russell, C. A., Schuler, E. R., & Deuster, P. A. (2018). Longitudinal effects of deployment, recency of return, and hardiness on mental health symptoms in US Army combat medics. *Traumatology*, 25(3), 1-9. <http://dx.doi.org/10.1037/trm0000173>
- Lenz, A. S., Holman, R. L., & Dominguez, D. L. (2010). Encouraging connections: Integrating expressive art and drama into therapeutic social skills training with adolescents. *Journal of Creativity in Mental Health*, 5 (2), 142-157. <http://dx.doi.org/10.1080/15401383.2010.485086>
- Likhacheva, E. V., Ognev, A. S., & Kazakov, K. A. (2013). Hardiness and purposes in the life of modern Russian students. *Middle East Journal of Scientific Research*, 14 (6), 795-798. <http://dx.doi.org/10.5829/idosi.mejsr.2013.14.6.2138>
- Lotfinia, H., Mohebb, N., Abdoli, E. (2013). A study of the relationship between self-efficacy and general health with family function on male high-school grade students. *Journal of Instruction and Evaluation*, 6(23), 41-54. [persian]. http://jinev.iaut.ac.ir/article_521490.html
- McCubbin, M. A., McCubbin, H. I., & Thompson, A. I. (1986). *Family assessment: resiliency, coping and adaptation: inventories for research and practice* Madison WI: University of Wisconsin Publishers. 357-389. <http://www.worldcat.org/oclc/35923142>
- Mirzaei Jaber, B., Refahi, Zh., Zarei, R. (2017). The Effectiveness of Group Training Transactional Analysis on Couple Burnout and Love Story in Women. *Journal of Women & Family*, 8(29), 167-184. [persian]. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1396.8.29.9.8>

- Mirzaei-Alavijeh, M., Hosseini, S. N., Motlagh, M. I., & Jalilian, F. (2018). Academic self-efficacy and its relationship with academic variables among Kermanshah University of Medical Sciences students: A cross sectional study. *Pajouhan Scientific Journal*, 16(2), 18-25. [persian]. <http://psj.umsha.ac.ir/article-1-380-fa.html>
- Mohaddes Shakouri Ganjavi, L., Ahadi, H., jomehri, F., Khalatbari, J. (2021). The Effect of Acceptance and Commitment Therapy on Fasting Plasma Sugar and Self-efficacy in Women with Type 2 Diabetes. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 21(4), 46-59. [persian]. <https://dx.doi.org/10.30486/jsrp.2019.1873985.1955>
- Mohsenzadeh, F., GhasemiJobaneh, R., Dargahi, S. h., Jalili Nikoo, S. (2018). Spiritual Health, Family Hardiness, and Family Satisfaction: A Comparison between Addicts and Non-addicts. *J Res Relig Health*, 4(4), 33-43. [persian]. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v4i4.17163>
- Pardar, Ch., & RezaKhani, S. (2018). Effectiveness of communication skills training on increasing self-efficacy and hopefulness of veterans' wives; A case study of Ravansar City. *Iranian Journal of War and Public Health*, 10(1), 41-45. [persian]. <http://dx.doi.org/10.29252/ijwph.10.1.41>
- Peers, C., Issartel, J., Behan, S., O'Connor, N., & Belton, S. (2020). Movement competence: Association with physical self-efficacy and physical activity. *Human Movement Science*, 70. <https://doi.org/10.1016/j.humov.2020.102582>
- Rajabi, gh. (2006). Reliability and validity of the General Self-Efficacy Beliefs Scale (GSE-10) in psychology students of the Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz and Marvdasht Azad University. *Journal of New Thoughts on Education*, 2(1), 111-122. [persian]. <https://dx.doi.org/10.22051/jontoe.2006.287>
- Razani, M., Jahan, F., Sotodeh asl, N., & Moazedian A. (2019). Developing a Causal Model of Psychological Hardiness in Medical Students Based on personality traits mediated by academic self-efficacy. *Nursing Management*, 8 (2): 18-24. [persian]. <http://ijnv.ir/article-1-676-fa.html>
- Regier, P., & Savic, M. (2020). How teaching to foster mathematical creativity may impact student self-efficacy for proving. *Journal of Mathematical Behavior*, 57(1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jmathb.2019.100720>
- Roshannejad, N., Bayanfar, F., & Talepasand, S. (2019). Marital Adjustment among Young Couples based on Personality Traits, Differentiation of Self and Psychological Hardiness. *Journal of Clinical Psychology*, 11 (41), 93-107. [persian]. <https://dx.doi.org/10.22075/jcp.2019.17207.1632>
- Sadeghifard, M., Sadat Seif, F., & Asgharnejad F. (2021). The Relationship between Emotion Regulation Strategies and Life Expectancy and Resilience in the Mothers of Children with Intellectual Disability. *MEJDS*, 11: 101-109. [persian]. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.23222840.1399.0.0.144.3>
- Sandvik, A.M., Gjevestad, E., Aabrekk, E., Øhman, P., Kjendlie, P.L., Hystad, S. W., & Johnsen, B.H. (2020). Physical fitness and psychological hardiness as predictors of

- parasympathetic control in response to stress: a Norwegian police simulator training study. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 34, 504-517. <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09323-8>
- Sheikh Zeineddin, H., Farrokhi, N. A., & Abbaspoor Azar, Z. (2018). The mediating role of psychological capital in the relationship between personality features with marital adjustment in students. *Quarterly of Applied Psychology*, 12(3), 439-462. [persian]. <https://dori.net/dor/20.1001.1.20084331.1397.12.3.7.5>
- Stewart, M., Reid, G., & Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal of pediatric nursing*, 12 (1), 21-31. [https://doi.org/10.1016/s0882-5963\(97\)80018-8](https://doi.org/10.1016/s0882-5963(97)80018-8)
- Tam, C.L., & Tay, E.L. (2007). Effects of family functioning and family hardiness on self-efficacy among college students. *Sunway Academic Journal*, 4, 99-107. <https://www.researchgate.net/publication/237466299>
- Thornton, M.S. (2018). *Family hardiness, family coping, and marital satisfaction as reported by caregivers of children who have been diagnosed with significant disabilities: A mixed methods online research study* (Doctoral dissertation). <https://hdl.handle.net/11274/10698>
- Toghyanidolatabadi, Z., & Hosseini, S.A. (2020). Relationship between mother's employment with happiness and academic self-efficacy of students. *Education Strategies in Medical Sciences*, 13(1), 53-61. [persian]. <http://edcbmj.ir/article-1-1421-fa.html>
- Toorani, H., & Rashtiani, S. (2008). Relationship between family function and students' psychological hardiness. *Educational Psychology*, 4(12), 88-126. [persian]. https://jep.atu.ac.ir/article_2126.html
- Torabian, L. (2020). An Investigation of the Role and Function of the Family in Adolescents' Addiction to Social Networks: A Qualitative Study. *Quarterly Journal of Family and Research*, 17(2), 171-189. [persian]. <http://qjfr.ir/article-1-1505-fa.html>
- Tucker, S., Zadvinskis, I.M., & Connor, L. (2020). Development and Psychometric Testing of the Implementation Self-efficacy for EBP (ISE4EBP) Scale. *Western Journal of Nursing Research*, 43 (1), 45-52. <https://doi.org/10.1177%2F0193945920925032>
- Walsh, F. (2002). A family resilience framework: Innovative practice applications. *Family Relations*, 51 (2), 130-137. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2002.00130.x>
- Yu, Y.C., & Liang, J.C. (2021). Relationships among Affect, Hardiness, and Self-Efficacy in First Aid Provision by Airline Cabin Crew. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (4), 210-218. <https://doi.org/10.3390/ijerph18042108>
- Zamani Zarchi, M. S., Samadi Kashan, S., & Ghasemzadeh, S. (2019). Comparison of Emotional Schemas and Self-repression in Women Seeking Divorce and Non-claimants of Divorce. *journal of Policing & social studies of Women & Family*. 11 (11), 147-158. [persian]. http://pssw.jrl.police.ir/article_20332.html
- ZARE, R., & Mohammadzadeh, K. (2019). The Mediating Role of Accountability in the Operation of Self-Efficacy Family among Students of Islamic Azad University of

Marvdasht. *Quarterly Journal of Women and Society*, 10(39), 127-144. [persian].
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1398.10.39.9.2>

Zhang, F., & Welch, E.W. (2022). More than just managerial self-efficacy: conceptualizing and predicting top managers' means efficacy about the organization under extreme events. *Journal of Managerial Psychology*, 2 (2), 21-35.
<https://doi.org/10.1108/JMP-11-2020-0584>

